

Agnieszka Szajewska

Historia

Plan wynikowy

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	
	Uczeń:				
Dział 1. Europa po kongresie wiedeńskim					
1. Przypomnienie wiadomości z klasy szóstej	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi podać definicję terminów: <i>feudalizm, kapitalizm, oświecenie, absolutyzm</i>, - wymienia cechy tych zjawisk, - zna daty: 1569 r., 1789 r., 1791 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: 1569 r., 1787 r., 1772 r., 1789 r., 3 maja 1791 r., 1793 r., 1795 r., 1807 r., - posługuje się terminami: <i>feudalizm, kapitalizm, oświecenie, absolutyzm</i> i wyodrębnia różnice między nimi, - przedstawia przyczyny upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów, - przedstawia najważniejsze wydarzenia związane z rewolucją francuską, powstaniem USA, epoką napoleońską, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie proces przejścia od feudalizmu do kapitalizmu, na czym polegał proces przechodzenia od feudalizmu do kapitalizmu w Anglii, - rozumie wpływ idei oświeceniowych na wybuch rewolucji francuskiej i ustawodawstwo Stanów Zjednoczonych Ameryki, - wskazuje na mapie granice przedzoborowej Rzeczypospolitej, ziemie wchodzące w skład poszczególnych zaborów, terytorium Księstwa Warszawskiego, - wie, jakie zmiany polityczne i społeczne zaszły na ziemiach polskich w epoce napoleońskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie następujących wydarzeń: rewolucji angielskiej, wojny o niepodległość USA, Wielkiej Rewolucji Francuskiej, rozbiorów Polski, - wie, jak duży wpływ na upowszechnienie idei oświeceniowych w Europie miał Napoleon Bonaparte, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia to historyczne procesy zachodzących w wiekach XVII i XVIII, takich jak powstanie kapitalizmu oraz konstytucjonalizm,
2. Kongres wiedeński	<ul style="list-style-type: none"> - zna postanowienia kongresu wiedeńskiego, - wymienia zasady nowego ładu wiedeńskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cele zwołania kongresu wiedeńskiego, - omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy, w tym w stosunku do ziem polskich, - wymienia najbardziej wpływowych władców i dyplomatów, którzy uczestniczyli w kongresie, - wyjaśnia pojęcia: <i>legitymizm, restauracja, hegemonia, równowaga sił</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie zmiany terytorialne, będące wynikiem kongresu wiedeńskiego, - ocenia znaczenie kongresu wiedeńskiego, - charakteryzuje różne postawy wobec kongresu wiedeńskiego, - wymienia państwa, które utworzyły Święte Przymierze, oraz wyjaśnia założenia tego sojuszu, - porównuje poglądy konserwatystów i liberałów, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, jakie konsekwencje dla dążeń narodowych miały decyzje mocarstw podjęte na kongresie, - uzasadnia tezę, że zasady przyjęte w czasie obrad kongresu stały w sprzeczności z ideami epoki napoleońskiej, - podaje przyczynę, przebieg i skutki stu dni Napoleona, wyjaśnia nazwę tego wydarzenia, - dostreżega związek między dążeniami niepodległościowymi narodów a rozwojem ruchu konspiracyjnego, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje krytyce postanowienia kongresu pod kątem możliwości realizacji jego postanowień, - ocenia wpływ idei romantyzmu na rozwój ludów Europy, - podaje przykłady takiego wpływu,

<p>3-4. Rewolucja przemysłowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie rewolucji przemysłowej, - wymienia najważniejsze osiągnięcia naukowe i techniczne doby industrializacji, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: <i>plodozmiar, industrializacja, rewolucja przemysłowa</i>, - wymienia wynalazki techniczne pierwszej połowy XIX w. oraz podaje nazwiska ich konstruktorów, - podaje przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej. - zna daty: 1769 r., 1825 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje najważniejsze przejawy rewolucji przemysłowej, - omawia rozwój rolnictwa w Anglii na przełomie wieków XVIII i XIX, - ocenia znaczenie upowszechnienia maszyny parowej, postępu technologicznego, a także udoskonaleń technik wytopu i obróbki żelaza, - wskazuje na mapie Europy ważniejsze obszary uprzemysłowienia, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia konsekwencje rewolucji przemysłowej, rozumie, w jaki sposób zmiany w rolnictwie wpłynęły na uprzemysłowienie Anglii, - ocenia znaczenie rozwoju nauki oraz techniki w pierwszej połowie XIX w., - analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju przemysłu, - wymienia na podstawie tekstu źródłowego cechy miasta przemysłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia historię poszczególnych wynalazków oraz ich twórców z pierwszej połowy XIX w., - omawia i charakteryzuje rozwój transportu, ze szczególnym uwzględnieniem kolei żelaznych,
<p>5. Społeczne skutki rewolucji przemysłowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia grupy społeczne w miastach (proletariat, drobnomieszczaństwo, tzw. margines społeczny, burżuazja, klasa średnia, inteligencja), - zna terminy <i>społeczeństwo kapitalistyczne</i> i <i>socializm</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna społeczne skutki rewolucji przemysłowej, - omawia migrację ludności ze wsi do miast, - opisuje grupy społeczne w miastach (proletariat, drobnomieszczaństwo, tzw. margines społeczny, burżuazja, klasa średnia, inteligencja), - rozumie pojęcia: <i>migracja, urbanizacja, związek zawodowy</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia konsekwencje migracji ludności ze wsi do miast, - właściwie używa pojęć: <i>migracja, urbanizacja, socjalizm</i>, - przedstawia założenia rewolucji socjalistycznej i komunizmu według Marksa i Engelsa, - ocenia społeczne skutki rewolucji przemysłowej, - ocenia sytuację społeczną robotników, 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega związek między wzrostem robotników przez fabrykantów a wzrostem napięć społecznych i powstaniem związków zawodowych, - charakteryzuje warunki życia robotników na podstawie tekstu źródłowego, - opisuje konflikty między grup społecznymi (zwłaszcza pomiędzy właścicielami przedsiębiorstw a robotnikami) w społeczności miejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa znaczenie pojawienia się nowej ideologii socjalistycznej jako odpowiedzi na potrzeby robotników, - ocenia zagrożenia, jakie niesiły kapitalizm, nacjonalizacja i komunizm,
<p>6. Wiosna Ludów w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie <i>Wiosna Ludów</i>, - wymienia państwa, gdzie doszło do wydarzeń omawianych na lekcji, - zna najważniejsze postulaty wysuwane w trakcie Wiosny Ludów, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zwolenników i przeciwników kongresu wiedeńskiego, - wskazuje przyczyny Wiosny Ludów we Francji, w państwach niemieckich i Austrii, - omawia przebieg i skutki wydarzeń Wiosny Ludów w poszczególnych państwach, - wyjaśnia pojęcia: <i>demokratyzacja, cenzus wyborczy, parlament frankfurcki, kanclerz</i>, - zna datę 1848 r., - wskazuje na mapie położenie państw europejskich, o których mowa na lekcji, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna przebieg rewolucji lipcowej we Francji oraz jej konsekwencje (zmiany ustrojowe, wybuch powstania w Belgii), - omawia przebieg i skutki rewolucji lutowej, - wie, kim byli: Fryderyk Wilhelm IV Hohenzollern, Franciszek Józef Habsburg i Ludwik Napoleon Bonaparte, - charakteryzuje zmiany, jakie zaszły w państwach niemieckich w wyniku Wiosny Ludów, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie, - konstruuje wypowiedź ustną w formie relacji z wydarzeń Wiosny Ludów w Europie, - omawia znaczenie Wiosny Ludów, - ocenia ustępstwa poczynione przez poszczególnych władców w czasie Wiosny Ludów, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sytuację grup narodowych w monarchii Habsburgów i przedstawia dążenia Węgrów, Czechów, Polaków i Włochów, - omawia przebieg i skutki powstania narodowych na Węgrzech i we Włoszech,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				celująca
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	
Uczeń:					
Dział 2. Ziemie polskie w latach 1815–1848					
9. W Rzeczypospolitej Krakowskiej oraz pod zaborami austriackim i pruskim	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>germanizacja, uwłaszczenie chłopów, praca organiczna</i>, - wymienia jeden przykład oporu wobec germanizacji, o którym mowa w rozdziale podręcznika, - rozumie, że ziemie dawnej Rzeczypospolitej uzyskały w 1815 r. różny status w ramach państw zaborczych, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie pracy organicznej dla zachowania polskości i podniesienia poziomu życia Polaków, - wyjaśnia pojęcia: <i>ziemie zabrane, ziemiarstwo, namiestnik</i>, - zna postacie Hipolita Cegielskiego i Karola Marcinkowskiego, - wymienia inicjatywy Polaków mające na celu ocalenie świadomości narodowej oraz rozwój polskiej przedsiębiorczości, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sytuację polityczną oraz społeczno-gospodarczą w Rzeczypospolitej Krakowskiej, Wielkim Księstwie Poznańskim i Galicji, - analizuje mapę ziem polskich po kongresie wiedeńskim, - omawia warunki uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację polityczną oraz społeczno-gospodarczą Rzeczypospolitej Krakowskiej, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Galicji, - porównuje realia życia Polaków w różnych zaborach, - omawia skutki procesu uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim, - opisuje inicjatywy Polaków mające na celu ocalenie świadomości narodowej oraz rozwój polskiej przedsiębiorczości, 	<ul style="list-style-type: none"> - dzięki informacjom zebrany w ramach samokształcenia zna okoliczności wzniesienia kopca Kościuszki, założenia Biblioteki Raczyńskich, oraz podjęcia innych inicjatyw, które miały na celu obronę polskości przed germanizacją,
10. Królestwo Polskie i ziemie zabrane	<ul style="list-style-type: none"> - podaje najważniejsze informacje dotyczące powstania Królestwa Polskiego, - wie, na czym polegała zależność Kongresówki od Rosji, - wymienia polityków, uczonych i ludzi kultury, którzy działali na rzecz rozwoju Kongresówki, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia swobody polityczne, jakie mieszkańcy Kongresówki uzyskali na mocy konstytucji z 1815 r., - omawia ustrój Królestwa Polskiego, - przedstawia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego i postać Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, - opisuje działalność Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie, - omawia rozwój tajnych organizacji patriotycznych w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych (m.in. Towarzystwa Patriotycznego, Towarzystwa Filomatów), - zna postacie Waleriana Łukasińskiego i Adama Mickiewicza, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najwazniejsze dokonania wybitnych ludzi kultury i nauki w Królestwie Polskim: Stanisława Staszica, Joachima Lelewela, Abrahama Sterna, Adama Jerzego Czartoryskiego, Stanisława Kostki Potockiego, - ocenia postawę carów Rosji – Aleksandra I i Mikołaja I – wobec sprawy polskiej, - rozumie znaczenie powiedzenia <i>Konstytucja na stole, a bat pod stołem</i>, - ocenia, czy autonomia Królestwa Polskiego stwarzała mieszkańcom możliwości swobodnego rozwoju życia politycznego i gospodarczego, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najwazniejsze dokonania wybitnych ludzi kultury i nauki w Królestwie Polskim: Stanisława Staszica, Joachima Lelewela, Abrahama Sterna, Adama Jerzego Czartoryskiego, Stanisława Kostki Potockiego, - ocenia postawę carów Rosji – Aleksandra I i Mikołaja I – wobec sprawy polskiej, - rozumie znaczenie powiedzenia <i>Konstytucja na stole, a bat pod stołem</i>, - ocenia, czy autonomia Królestwa Polskiego stwarzała mieszkańcom możliwości swobodnego rozwoju życia politycznego i gospodarczego, 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje dokonania wybitnych ludzi epoki zasłużonych dla Królestwa Polskiego, - ocenia znaczenie ich dorobku dla państwa, kultury oraz nauki polskiej, - samodzielnie wyszukuje informacje na temat zbiorów znajdujących się w kolekcji Czartoryskich,

<p>11. Powstanie listopadowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaje rok wybuchu powstania listopadowego, - zna najważniejsze wydarzenia związane z powstaniem - wymienia przyczyny powstania i wojny polsko-rosyjskiej, - wymienia dowódców, którzy zasłużyli się w czasie walk. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przebieg powstania listopadowego, - zna postacie: Piotra Wysockiego, gen. Józefa Chłopickiego, gen. Józefa Sowińskiego, gen. Jana Skrzyneckiego, Emilię Plater, - omawia przebieg nocy listopadowej, - opisuje powstanie Rządu Narodowego i początek wojny z Rosją, - zna najważniejsze bitwy kampanii wojennej, - wie, jakie represje spotkały uczestników powstania, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny zawiązania spisku podchorążych oraz jego cele, - wymienia przyczyny powstania klęski, - wymienia skutki powstania listopadowego, - zna daty: 29/30 listopada 1830 r.; 25 stycznia 1831 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - wie o działaniach wojennych na Litwie i uczestnictwie w powstaniu Polaków z pozostałych ziem polskich, - wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew, - podaje konsekwencje aktu detronizacji dla Kongresówki (początek wojny z Rosją), - wie, czym był Statut Organiczny, - ocenia znaczenie powstania listopadowego dla współczesnych Polaków, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postawy Polaków wobec powstania, - opisuje godło Polski z czasów powstania listopadowego, - przygotowuje prezentację na temat jednego z bohaterów powstania listopadowego,
<p>12. Wielka Emigracja i ruch spiskowy w kraju</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie termin <i>Wielka Emigracja</i>, - wymienia postacie związane z <i>Wielką Emigracją</i> i podaje dziedziny, w których się zasłużyły, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna przyczyny emigracji po powstaniu listopadowym oraz rozumie jej znaczenie dla przetrwania kultury i dążeń niepodległościowych Polaków, - wymienia przedstawicieli polskiej kultury na emigracji oraz zna ich twórczość, - zna postacie: Adama Jerzego Czartoryskiego, Ludwika Mierosławskiego, Szymona Konarskiego i Edwarda Dembowskiego, - przedstawia przebieg rabacji galicyjskiej i powstania krakowskiego, - wyjaśnia pojęcie <i>emisariusz</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia kierunki <i>Wielkiej Emigracji</i>, - charakteryzuje i porównuje poglądy propagowane przez ugrupowania: Hotel Lambert i Towarzystwo Demokratyczne Polskie, - wymienia przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej, - omawia przebieg i konsekwencje powstania krakowskiego, - zna daty: 1831 r., 1846 r., - wyjaśnia pojęcia <i>agitacja</i> oraz <i>internowanie</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega wpływ emigracyjnych organizacji na rozwój ruchu spiskowego w kraju, - dokonuje analizy źródła pisanego i muzycznego z epoki, - charakteryzuje twórczość wybitnych przedstawicieli kultury polskiej tworzących na emigracji, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia obraz Polaków w oczach Europejczyków po powstaniu listopadowym, - odnajduje informacje o teatralnych i filmowych adaptacjach dzieł polskich romantyków,
<p>13. Wiosna Ludów na ziemiach polskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze wydarzenia <i>Wiosny Ludów</i> na ziemiach polskich, - zna datę 1848 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przebieg powstania wielkopolskiego, - zna postacie Ludwika Mierosławskiego i Józefa Bema, - opisuje wydarzenia <i>Wiosny Ludów</i> w Galicji, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna przebieg <i>Wiosny Ludów</i> na ziemiach polskich, - wskazuje na mapie miejsca rozruchów i powstań okresu <i>Wiosny Ludów</i>, - wymienia postulaty skierowane do cesarza Austrii przez mieszczan krakowskich i lwowskich, - podaje skutki <i>Wiosny Ludów</i> w Galicji, - wymienia Polaków walczących w europejskiej <i>Wiosnie Ludów</i>, - wyjaśnia pojęcie <i>patent</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia konsekwencje wydania przez Austriaków patentu o zniesieniu pańszczyzny i uwłaszczeniu chłopów, - ocenia postawę władz Prus wobec Polaków, - wymienia bitwy powstania wielkopolskiego, - porównuje cele wystąpień z okresu <i>Wiosny Ludów</i> z celami z czasu powstania listopadowego, - ocenia znaczenie <i>Wiosny Ludów</i> na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje rozwój polskiego ruchu narodowego na terenie Pomorza Gdańskiego, Górnego Śląska, Warmii i Mazur, - zna zasługi tamtejszych działaczy społecznych, - wie o wysiłkach dyplomatycznych podejmowanych przez Adama Jerzego Czartoryskiego i Adama Mickiewicza na rzecz sprawy polskiej w okresie <i>Wiosny Ludów</i>, - wyjaśnia hasło: <i>Za naszą i waszą wolność</i>,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	
Uczeń:					
Dzieli 3. Europa i świat na przełomie wieków XIX i XX					
16. Zjednoczenie Włoch i zjednoczenie Niemiec	<ul style="list-style-type: none"> - omawia najważniejsze wydarzenia na drodze do zjednoczenia Włoch i zjednoczenia Niemiec w drugiej połowie XIX w., - zna pojęcie <i>kancelerz</i>, - wymienia postacie historyczne, które przyczyniły się do zjednoczenia Włoch i zjednoczenia Niemiec, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje procesy zjednoczenia Włoch i zjednoczenia Niemiec, - zna postacie Wiktora Emanuela i Camillo Cavoura, - podaje datę zjednoczenia Włoch, nazwę powstałego państwa włoskiego oraz imię pierwszego króla, - omawia proces zjednoczenia Włoch, - zna datę zjednoczenia Niemiec, nazwę państwa (II Rzesza Niemiecka) oraz imię pierwszego cesarza niemieckiego, - przedstawia działania kancelerza Bismarcka na rzecz nowego państwa, - definiuje pojęcia <i>plebiscyt</i> i <i>proklamacja</i>, - wymienia najważniejsze mocarstwa drugiej połowy XIX w., 	<ul style="list-style-type: none"> - zna rolę Piemontu w zjednoczeniu Włoch, - omawia politykę zagraniczną Wiktora Emanuela i Camillo Cavoura, - charakteryzuje postać Giuseppe Garibaldi, a także jego dokonania zmierzające do zjednoczenia Włoch, - przedstawia postać kancelerza Ottona von Bismarcka oraz jego zasługi dla zjednoczenia Niemiec, - podaje przyczyny, przebieg i skutki wojny prusko-austriackiej z 1866 r., - opisuje wojnę francusko-pruską z lat 1870–1871, - charakteryzuje i ocenia politykę mocarstw europejskich w drugiej połowie XIX w., - wskazuje mocarstwa na mapie, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie sytuację polityczną Włoch w drugiej połowie XIX w., - charakteryzuje oddolne i odgórne inicjatywy, zmierzające do zjednoczenia Włoch, - analizuje i ocenia poczynania Camillo Cavoura, Giuseppe Garibaldi i Ottona von Bismarcka, - omawia i ocenia wpływ powstania Niemieckiego Związku Celnego oraz obrad parlamentu frankfurckiego na proces zjednoczenia Niemiec, - wskazuje na spory między Austrią a Prusami jako przeszkodę w zjednoczeniu Niemiec, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia związek bitwy pod Solferino z utworzeniem przez Henriego Dunanta organizacji Czerwonego Krzyża, - wie, kiedy powstała dualistyczna monarchia austro-węgierska i kto stał na jej czele,
17. Rozwój Stanów Zjednoczonych i wojna secesyjna	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze aspekty polityki USA w drugiej połowie XIX w., - przedstawia główną przyczynę wojny secesyjnej, - wskazuje strony konfliktu, 	<ul style="list-style-type: none"> - przypomina najważniejsze zasady ustroju Stanów Zjednoczonych, - przedstawia ekspansję USA na zachód kontynentu, - przewidłowo używa terminów: <i>ekspansja</i>, <i>abolycjonizm</i>, <i>analfabetyzm</i>, - opisuje życie niewolników w USA, - omawia przebieg działań militarnych w czasie wojny secesyjnej, - zna daty rozpoczęcia i zakończenia wojny secesyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadza charakterystkę gospodarki i polityki stanów Północy i Południa, - rozumie, z czego wynikały antagonizmy pomiędzy Północą a Południem, - wymienia przyczyny wybuchu wojny secesyjnej, - opisuje przebieg i skutki wojny secesyjnej, - zna postacie: Abrahama Lincoln, Ulyssesa Granta, 	<ul style="list-style-type: none"> - poddaje krytyce politykę Stanów Zjednoczonych wobec Indian (ekspansja terytorialna) oraz ludności czarnoskórej (niewolnictwo), - omawia konflikty wewnętrzne w USA w drugiej połowie XIX w., - opowiada o losach Indian na podstawie tekstu źródłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady działań rządu wobec Indian, na tle których wynikały konflikty, - przedstawia nowy charakter działań wojennych i postęp techniczny w dziedzinie militariów,

<p>18. Ekspansja kolonialna w XIX wieku</p>	<p>- wymienia państwa kolonialne oraz ich kolonie, - wyjaśnia terminy <i>dominium</i> i <i>imperializm</i>,</p>	<p>- wskazuje na mapie państwa kolonialne i kolonie, - wyjaśnia terminy <i>dominium</i> i <i>imperializm</i>,</p>	<p>- przedstawia proces ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w., - określa przyczyny kolonializmu, - ocenia skutki kolonializmu dla mocarstw europejskich i podbitych ziem w kategoriach szans i zagrożeń,</p>	<p>- klasyfikuje społeczne, polityczne i gospodarcze przyczyny kolonializmu, - opisuje proces kolonizacji na poszczególnych kontynentach w XIX w., - charakteryzuje relacje panujące pomiędzy koloniami a państwami kolonialnymi, - przedstawia jeden z konfliktów kolonialnych,</p>	<p>- przedstawia sytuację rdzennej ludności zamieszkującej kolonie,</p>
<p>19. Przemiany demokratyczne i nowe idee polityczne</p>	<p>- zna najważniejsze nurty ideologiczne drugiej połowy XIX w., - wymienia ich twórców i głównych przedstawicieli,</p>	<p>- podaje główne założenia poszczególnych nurtów ideologicznych, - rozumie pojęcia: <i>szowinizm, rasizm, dyskryminacja, antysemityzm</i>, - prawidłowo używa pojęć: <i>partia polityczna, społeczeństwo obywatelskie, prawica, lewica</i>,</p>	<p>- charakteryzuje nowe ideologie społeczno-polityczne, które upowszechniły się w drugiej połowie XIX w., - różnicza poglądy pravicowe i lewicowe, - opisuje proces emancypacji kobiet,</p>	<p>- przedstawia zmiany społeczno-ustrojowe, jakie zaszły w XIX w., - ocenia sytuację robotników w drugiej połowie XIX w., - poddaje analizie tekst źródłowy o tematyce społecznej i politycznej, - porównuje poglądy socjaldemokratów, komunistów, nacjonalistów i chadeków na temat rewolucji socjalistycznej i poszanowania własności prywatnej, - rozumie, co oznaczała socjalistyczna koncepcja państwa opiekuńczego, - wie, na czym polegała idea solidarności narodowej,</p>	<p>- formuluje poprawną wypowiedź retoryczną, prezentującą poglądy polityczne, - zna poglądy syjonistów, - wie, czym była Międzynarodówka,</p>
<p>20. Społeczeństwo, nauka i kultura przełomu wieków XIX i XX</p>	<p>- wymienia najważniejsze wynalazki epoki, - wie, jakie przemiany obyczajowe dokonały się w drugiej połowie XIX w., - zna najważniejszych uczonych i wynalazców epoki,</p>	<p>- definiuje pojęcia: <i>filozofia pozytywistyczna, modernizm, realizm, symbolizm, impresjonizm</i>, - wymienia przedstawicieli nowych nurtów artystycznych i literackich, - rozpoznaje najważniejsze wynalazki epoki, - zna ich twórców, - wymienia ważniejsze zmiany w zakresie higieny i opieki medycznej, - rozumie wpływ nowych wynalazków na poprawę warunków życia ludzi,</p>	<p>- rozpoznaje i omawia przejawy kultury masowej, - ocenia znaczenie upowszechnienia osiągnięć techniki oraz nauki na przełomie stuleci XIX i XX, - opisuje przemiany obyczajowe, jakie zaszły w omawianej epoce, - dostrzega związek między rozwojem prasy a upowszechnieniem postaw prozdrowotnych w społeczeństwie,</p>	<p>- opowiada, na czym polegała druga faza rewolucji przemysłowej, - charakteryzuje nowe zjawiska w kulturze i obyczajowości ludzi, żyjących na przełomie wieków XIX i XX, w kontekście postępu technologicznego i naukowego, - opowiada o początkach kina,</p>	<p>- przedstawia najważniejsze przedsięwzięcia techniczne przełomu wieków XIX i XX,</p>

Wymagania na ocenę					
Temat w podręczniku	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
Dział 4. Ziemie polskie na przełomie wieków XIX i XX					
23-24. Powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze wydarzenia związane z powstaniem styczniowym, - podaje rok wybuchu powstania, - wymienia najważniejsze cele walki powstańców, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna przyczyny, przebieg i skutki powstania styczniowego, - określa czas trwania powstania, - zna postacie Romualda Traugutta i ks. Stanisława Brzóska, - wymienia reformy zapowiedziane w manifestie powstańczym, - opisuje charakter walk powstańczych, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania, w tym rewolucję moralną w latach 1861-1862, - opisuje okoliczności wybuchu powstania, - różnicza odmienne postawy wobec czynu powstańczego (biali i czerwoni), - porównuje charakter walk w czasie powstania listopadowego i styczniowego, - omawia uwłaszczenie chłopów w Królestwie Polskim, - wymienia przyczyny klęski powstania styczniowego, 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje symbolikę pieczęci Rządu Narodowego, - ocenia postawę carów rosyjskich – Mikołaja I i Aleksandra II – wobec sprawy polskiej, - dokonuje charakterystyki działań powstańczych, - zna miejsca związane z wydarzeniami powstania styczniowego w swoim regionie, - dokonuje analizy tekstu źródłowego pod kątem oceny morale i sytuacji materialnej powstańców, 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje i porównuje dwie malarzkie wizje powstania styczniowego, - przedstawia biogramy postaci związanych z powstaniem styczniowym,
25. Polityka rządów państw zaborczych wobec Polaków	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia represje po powstaniu styczniowym, - podaje przykład germanizacji oraz rusyfikacji na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje formy represji po powstaniu styczniowym, - wymienia działania władz carskich zmierzające do rusyfikacji ziem polskich, - opisuje działania władz pruskich zmierzające do germanizacji, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia cele i metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej, - charakteryzuje politykę Kulturkampf, i omawia zakres autonomii galicyjskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje represje po powstaniu styczniowym, - opisuje sytuację sybiraków, - ocenia sytuację szlachty i Kościoła katolickiego w zaborach rosyjskim i pruskim, - porównuje sytuację w Galicji oraz w dwóch pozostałych zaborach, 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje analizy karykatury i dzieła malarzkiego, przedstawiających represje na Polakach w okresie po powstaniu styczniowym, pod kątem przeżyć postaci,
26. Polacy wobec zaborców	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie <i>praca u podstaw</i>, - wymienia formy oporu wobec zaborców, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>pozytywizm warszawski</i>, <i>spółdzielnia</i>, <i>tajne nauczanie</i>, <i>latający uniwersytet</i>, <i>trójjakoizm</i>, - wymienia przedstawicieli pozytywizmu warszawskiego, - podaje przyczyny strajku we Wrześni na podstawie tekstu źródłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców, - opowiada o wydarzeniach związanych ze strajkiem we Wrześni oraz z protestem Drzymały, - charakteryzuje rozwój ruchu spółdzielczego, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje poglądy lojalistów, - wymienia ważniejszych przedstawicieli obozu stańczyków, - porównuje walkę prowadzoną w obronie polskości w zaborach rosyjskim i pruskim, - interpretuje tekst Roty Marii Konopnickiej, - ocenia sytuację szlachty i Kościoła katolickiego w zaborze rosyjskim i pruskim, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę oporu Polaków wobec niesprawiedliwych zarządzeń władz zaborczych,

<p>27. Gospodarka, społeczeństwo i kultura ziem polskich</p>	<p>- wymienia inicjatywy zmierzające do upowszechnienia pracy organicznej oraz rozwoju gospodarczego na ziemiach polskich, - zna najważniejszych przedstawicieli polskiej literatury i sztuki przełomu wieków,</p>	<p>- opisuje gospodarkę i przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w związku z rewolucją przemysłową, - przedstawia inicjatywy zmierzające do upowszechnienia pracy organicznej oraz rozwoju gospodarczego (kasy Stefczyka, uprzemysłowienie Łodzi),</p>	<p>- omawia i porównuje uwłaszczenie chłopów w poszczególnych zaborach, - wymienia cechy nowych nurtów w sztuce polskiej, - ocenia zasługi Franciszka Stefczyka dla rozwoju ruchu spółdzielczego w Galicji,</p>	<p>- ocenia znaczenie rozwoju słowa drukowanego, a zwłaszcza prasy, dla szerzenia informacji oraz komunikacji między Polakami w języku narodowym, - charakteryzuje rozwój gospodarczy i przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w kontekście rewolucji przemysłowej, - pokazuje obszary największego uprzemysłowienia na ziemiach polskich,</p>	<p>- przedstawia nowe nurty w sztuce i literaturze polskiej przełomu wieków, - analizuje materiał prasowy w powiązaniu z rewolucją przemysłową,</p>
<p>28. Nowoczesne ruchy polityczne na ziemiach polskich</p>	<p>- wymienia polskie ugrupowania polityczne działające na ziemiach polskich na przełomie wieków XIX i XX, - przedstawia ich najważniejsze cele,</p>	<p>- zna czółowych przedstawicieli nowoczesnych ruchów politycznych na ziemiach polskich, - opisuje przebieg rewolucji w latach 1905-1907 na ziemiach polskich, - wymienia zmiany, jakie zaszły w wyniku wydania przez cara Mikołaja II manifestu w 1905 r.,</p>	<p>- omawia zjawisko formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków, - przedstawia założenia ruchów politycznych na ziemiach polskich (socjalistycznego, ludowego, narodowego), - rozpoznaje partie polityczne na podstawie ich programów, - wymienia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim,</p>	<p>- ocenia wpływ rewolucji 1905 r. na sytuację Polaków w zaborze rosyjskim, - charakteryzuje poglądy znanych liderów polskich ugrupowań politycznych,</p>	<p>- potrafi wskazać wspólne cele partii politycznych oraz występujące między nimi rozbieżności, - ocenia znaczenie inteligencji oraz Kościoła dla kształtowania się tożsamości narodowej Polaków,</p>
<p>Dzieli 5. Wielka wojna</p>					
<p>31. Coraz bardziej niespokojny świat</p>	<p>- wymienia najważniejsze przyczyny wybuchu I wojny światowej, - wylicza państwa należące do trójprzymierza i państwa tworzące trójporozumienie,</p>	<p>- wymienia główne pośrednie przyczyny I wojny światowej - polityczne i gospodarcze, - omawia najważniejsze konflikty między mocarstwami europejskimi na przełomie wieków XIX i XX, - opisuje powstanie dwóch bloków militarnych - trójprzymierza i trójporozumienia, - rozumie pojęcie <i>kocioł bałkański</i>,</p>	<p>- wie, z czego wynikały antagonizmy pomiędzy państwami europejskimi, - omawia sytuację polityczną na Bałkanach, - opisuje rozwój w dziedzinie uzbrojenia i technologii militarnej oraz zagrożenia, jakie ze sobą niosł,</p>	<p>- zna podłoże najważniejszych konfliktów między państwami europejskimi, - opisuje relacje między państwami sojusznymi trójprzymierza i trójporozumienia,</p>	<p>- charakteryzuje rywalizację mocarstw na Bałkanach, - wyjaśnia pojęcie <i>zbrojny pokój</i>,</p>

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				celująca
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	
32. Na frontach wielkiej wojny	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny wybuchu I wojny światowej, - zna rok wybuchu i zakończenia wielkiej wojny, - podaje wybrane przykłady nowych rozwiązań technicznych użytych na frontach I wojny światowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna bezpośrednią przyczynę wybuchu I wojny światowej, - wymienia główne państwa uczestniczące w konflikcie, - rozumie pojęcia <i>alianci</i> i <i>państwa centralne</i>, - wymienia nowe rodzaje broni z czasów I wojny światowej, - zna najważniejsze bitwy wielkiej wojny, - rozumie, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914-1918 jest uważany za wojnę światową, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia <i>wojna pozycyjna</i> i <i>wojna manewrowa</i>, - omawia działania powietrzne i morskie w czasie wielkiej wojny, - charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej i ocenia jego znaczenie dla wyniku konfliktu zbrojnego, - rozumie, jakie znaczenie dla rezultatu I wojny światowej miały następujące zdarzenia: przystąpienie USA do wojny, rewolucje w Rosji, niepokoje wewnętrzne w Niemczech i Austro-Węgrzech, 	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie tekstów źródłowych opisuje sytuację żołnierzy walczących w okopach, - potrafi opisać konkretne przykłady nowej taktyki wojennej na frontach I wojny światowej, - ocenia znaczenie rozjemcy w Compiègne i pokoju brzeskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie zmiany, jakie zaszły w charakterze prowadzenia konfliktów zbrojnych,
33. Rewolucje w Rosji	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze postulaty bolszewików, - wie, kim był Włodzimierz Lenin, - zna wydarzenia, które doprowadziły do przejęcia władzy przez komunistów w Rosji, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia program społeczno-polityczny bolszewików i Włodzimierza Lenina, - rozumie pojęcia: <i>czerwony terror</i>, <i>Czeka</i>, <i>Armia Czerwona</i>, <i>komunizm wojenny</i>, <i>rewolucja październikowa</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje rewolucje i wojnę domową w Rosji, - zna okoliczności przejęcia władzy przez bolszewików, - wymienia konsekwencje rewolucji, wojny domowej oraz ostatecznej dyktatury bolszewickiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację polityczną i gospodarczą w Rosji w czasie I wojny światowej oraz w okresie dyktatury bolszewików, 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje sytuację społeczeństwa rosyjskiego podczas wielkiej wojny, rewolucji oraz wojny domowej,
34. Polacy na frontach I wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia formacje wojskowe stworzone przez Polaków w czasie I wojny światowej, - podaje nazwiska polityków zabiegających o poparcie dla sprawy polskiej oraz tych, którzy dowodzili polskimi formacjami militarnymi, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje powstanie Legionów Polskich, - wymienia cele Komitetu Narodowego Polskiego, - omawia zabiegi dyplomatyczne polskich polityków zmierzające do poparcia sprawy polskiej przez ententę na arenie międzynarodowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu I wojny światowej, - opisuje spór orientacyjny, - podaje cele i założenia polskich organizacji wojskowych oraz paramilitarnych działających w Galicji, - przedstawia proces tworzenia polskich formacji wojskowych u boku ententy, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sytuację polskiego społeczeństwa oraz straty wojenne na ziemiach polskich, jakie powstały w wyniku światowego konfliktu zbrojnego, - ocenia znaczenie utworzonych polskich formacji wojskowych dla odzyskania niepodległości przez Polskę, - zna przyczyny i konsekwencje kryzysu przysięgowego, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwija postawy patriotyczne poprzez docenienie bohaterstwa polskich żołnierzy, dziedzictwa narodowego, związanego z czynem zbrojnym i kultywowanie tradycji narodowych, - porównuje umundurowanie legionistów i hallerczyków na podstawie materiału ilustracyjnego, - dokonuje analizy i interpretacji wybranej pieśni legionowej,

35. Sprawa polska w czasie wielkiej wojny	<ul style="list-style-type: none"> - zna dokumenty, które miały znaczenie dla realizacji Polaków (akt 5 listopada 1916 r., orędzie prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona oraz deklarację wersalską), - rozpoznaje sylwetki polityków polskich działających na rzecz umiędzynarodowienia sprawy polskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia umiędzynarodowienie sprawy polskiej, - wymienia prace państwotwórcze podczas wojny (dziśiślność Rady Regencyjnej, utworzenie Polskiej Organizacji Wojskowej), 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu wielkiej wojny i po jej wybuchu, - dostrzega znaczenie aktu 5 listopada 1916 r., orędzia prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, deklaracji rosyjskich oraz deklaracji wersalskiej dla realizacji polskich dążeń niepodległościowych, - ocenia znaczenie pokoju brzeskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie wpływ rewolucji rosyjskich na sytuację na ziemiach polskich, - ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny zmierzający do przywrócenia państwowości polskiej, - omawia działalność Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego zmierzającą do umiędzynarodowienia sprawy polskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega związek pomiędzy zmianą sytuacji międzynarodowej a zmianą nastawienia do kwestii niepodległości Polski przez państwa zaborcze i mocarstwa zachodnie,
Dział 6. Świat w dwudziestoleciu międzywojennym					
38. Ład wersalski	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę zwołania konferencji wersalskiej, - podaje główne postanowienia traktatu wersalskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia skutki społeczno-gospodarcze I wojny światowej, - podaje postanowienia konferencji paryskiej dotyczące Niemiec, - wie, czym była Liga Narodów, - zna kluczowe postacie biorące udział w obradach konferencji paryskiej, - rozumie pojęcie system wersalski, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki I wojny światowej, - wie, czego dotyczył mały traktat wersalski, - ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów, - przedstawia warunki traktatów w Rapallo i Locarno, - analizuje na mapie zmiany, jakie nastąpiły w Europie w wyniku porozumień międzynarodowych zawartych po wojnie, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Francji w ukształtowaniu się powojennego ładu, - omawia traktaty zawarte przez aliantów z sojusznikami Niemiec, - wie, dlaczego traktaty lokarneńskie podważyły system wersalski, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa znaczenie małego traktatu wersalskiego dla ochrony mniejszości narodowych, - porównuje stosunek mocarstw do kwestii narodowej w 1815 r. i 1919 r.,
39. Kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie dwudziestolecie międzywojenne, - wymienia główne kierunki w sztuce tego okresu, - wylicza dziedziny, w których nastąpił największy rozwój, 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo posługuje się pojęciem dwudziestolecie międzywojenne, - wymienia najważniejsze osiągnięcia naukowe po I wojnie światowej, - zna głównych twórców tego okresu w dziedzinie sztuki: filmowej, muzycznej i malarskiej, - podaje przykłady największych dzieł literatury tego okresu, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny, takie jak: zmiany obyczajowości i mody, które upowszechniły się w tym okresie, - wymienia zjawiska społeczne i ekonomiczne, które występowały w poszczególne okresach dwudziestolecia, - omawia postęp w dziedzinie transportu, - opisuje rozwój nowych środków masowego przekazu, takich jak: kino, prasa i radio, - podaje przykłady twórczości promowanej przez te media, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, jak upowszechnienie elektryczności wpłynęło na życie codzienne ludzi, - rozumie związek między wielką wojną a wzrostem znaczenia kobiet w okresie międzywojennym, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia dorobek wybranych artystów i naukowców dwudziestolecia międzywojennego, - wymienia najważniejsze wydarzenia z historii fonografii, - podaje przykłady twórczości, która weszła do kanonu kultury masowej,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę					
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą		
	Uczeń:					
40. Związek Sowiecki pod rządami Stalina	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>totalitaryzm, kult wodza, flagier, GUŁag, propaganda, kolektywizacja,</i> - rozwija skróty ZSRS i ZSRR, - wie, kim był Józef Stalin, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zjawiska totalitaryzmu i kultu wodza na przykładzie ZSRS, - opisuje życie w państwie Stalina, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa cechy państwa o ustroju totalitarnym na przykładzie Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich, - opisuje aparat terroru w Związku Sowieckim, oparty na NKWD, i system represji wobec przeciwników politycznych oraz społecznych, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę Józefa Stalina, - ocenia sytuację gospodarczą i społeczną w ZSRS, - na podstawie analizy materiałów źródłowych oraz infograficznych udowadnia, że komunizm był systemem totalitarnym, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę zagraniczną Stalina, - wie, czym była III Międzynarodówka, - zna cechy <i>homo sovieticus</i>, - dostrzega rozbieżność między propagandowym wizerunkiem Stalina a rzeczywistością polityką wodza, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę zagraniczną Stalina, - wie, czym była III Międzynarodówka, - zna cechy <i>homo sovieticus</i>, - dostrzega rozbieżność między propagandowym wizerunkiem Stalina a rzeczywistością polityką wodza,
41. Faszizm we Włoszech	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe cechy faszyzmu włoskiego, - zna postać Benito Mussoliniego, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia genezę ruchu faszystowskiego, - opisuje krótko postać Benito Mussoliniego, - omawia proces zdobycia władzy przez faszystów (marsz na Rzym), - przedstawia ekspansję terytorialną Włoch, - rozumie pojęcie <i>obóz koncentracyjny</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje włoski faszyzm oraz ustrój Włoch jako państwa totalitarnego, - charakteryzuje ideologię faszyzmu na podstawie tekstu źródłowego, - określa politykę zagraniczną Włoch, wymienia jej kierunki oraz motywy, - opisuje politykę gospodarczą Włoch, 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego faszysti zdobyli poparcie społeczne we Włoszech, - dostrzega związek pomiędzy ideologią faszyzmu a polityką wewnętrzną i zagraniczną Mussoliniego, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę zagraniczną Włoch w związku z układem z Hitlerem, ekspansją terytorialną oraz wojną domową w Hiszpanii, 	
42. Hitler i nazizm	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy ustroju III Rzeszy świadczące o totalitarnym charakterze państwa, - zna postać Adolfa Hitlera, - rozumie pojęcia <i>III Rzesza</i> i <i>obóz koncentracyjny</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia założenia narodowego socjalizmu, - określa totalitarne cechy nazizmu, - omawia wydarzenia nocy kryształowej, - zna datę 1933 r, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia proces dojścia do władzy Adolfa Hitlera i nazistów, - omawia wewnętrzną politykę Hitlera, - wymienia działania władz III Rzeszy, zmierzające do wyeliminowania przeciwników politycznych i społecznych, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady realizowania doktryny nazistowskiej poprzez propagandę oraz indoktrynację, - charakteryzuje ustrój totalitarny III Rzeszy na podstawie materiału źródłowego, - ocenia politykę nazistów w III Rzeszy, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację różnych grup społecznych w Niemczech w latach 30. XX w., biorąc pod uwagę ich pochodzenie oraz poglądy, 	
43. Droga do wojny	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia mocarstwa światowe w latach 30. XX w., - zna kierunki ich ekspansji terytorialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia agresywne posunięcia Niemiec względem sąsiadów, - charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec, - wie, czym była Oś Berlin-Rzym-Tokio, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna stosunek Hitlera do traktatu wersalskiego, - opisuje politykę zagraniczną hitlerowskich Niemiec, zmierzającą do rozbięcia systemu wersalsko-lokarnńskiego (od remilitaryzacji Nadrenii do układu w Monachium), - wskazuje zmiany terytorialne na mapie Europy, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia politykę III Rzeszy wobec Polski, - ocenia politykę mocarstw europejskich oraz Ligi Narodów wobec Niemiec, - omawia japońską agresję na Dalekim Wschodzie, - opisuje ekspansję Włoch i wojnę domową w Hiszpanii, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia relacje pomiędzy mocarstwami światowymi, biorąc pod uwagę ich politykę wewnętrzną i aspiracje (terytorialne, narodowe i ekonomiczne), 	

Dział 7. Życie polityczne II Rzeczypospolitej

<p>46. Odrodzenie państwa polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze fakty związane z odzyskaniem niepodległości w 1918 r., - wymienia najważniejsze postacie, które przyczyniły się do odzyskania niepodległości, - zna termin <i>II Rzeczypospolita</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich, - opisuje zasięg terytorialny państwa polskiego w momencie odzyskania niepodległości w 1918 r. (z wykorzystaniem mapy), - wie, w jakich okolicznościach zebrał się Sejm Ustawodawczy, w kraju, - wie, kim byli Ignacy Daszyński i Jędrzej Moraczewski, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna genezę Narodowego Święta Niepodległości, - opisuje powstanie pierwszych polskich gabinetów (Jędrzeja Moraczewskiego i Ignacego Jana Paderewskiego), - wie, w jakich okolicznościach zebrał się Sejm Ustawodawczy, - zna datę 11 listopada 1918 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę Piłsudskiego w formowaniu się państwa polskiego, - wie, jakie znaczenie dla Polski miało powołanie rządu Paderewskiego, - zna przepisy ustanowione w małej konstytucji, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację państwa polskiego w momencie odzyskania niepodległości: jego stabilność polityczną, terytorialną oraz zagrożenia związane z sytuacją międzynarodową w momencie zakończenia wojny,
<p>47. Walka o granice</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze wydarzenia związane z walką o granice II Rzeczypospolitej, takie jak: powstanie wielkopolskie, wojna polsko-bolszewicka, - zna datę 1920 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia decyzje konferencji wersalskiej w sprawie polskiej, - podaje najważniejsze fakty związane z przebiegiem powstania wielkopolskiego i powstania śląskich, - opisuje wojnę polsko-bolszewicką i jej skutki, - podaje postanowienia pokoju ryskiego, - wymienia postacie, które odegrały szczególną rolę w walkach o granice, - zna datę Bitwy Warszawskiej, - wymienia ziemie, które znalazły się w granicach II Rzeczypospolitej, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia proces kształtowania się granic II Rzeczypospolitej, - porównuje koncepcje federacyjną i inkorporacyjną, - przedstawia okoliczności wybuchu powstania wielkopolskiego i powstania śląskich, - zna genezę Święta Wojska Polskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin <i>Orleża Lwowska</i>, - opisuje przebieg plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku, - ocenia znaczenie powstania śląskich i powstania wielkopolskiego dla ukształtowania się zachodniej granicy państwa, - docenia wkład Wojska Polskiego i polskiego społeczeństwa w walkę o kształt terytorialny państwa i obronę jego niezawisłości, - ocenia postanowienia traktatu ryskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski, Europy i świata, - omawia walki o Lwów i Galicję Zachodnią, - opisuje zatargi graniczne z Czechosłowacją i Litwą, - ocenia szanse koncepcji inkorporacyjnej i koncepcji federacyjnej narodów słowiańskich,
<p>48. Demokracja parlamentarna w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie <i>demokracja parlamentarna</i> w odniesieniu do ustroju II Rzeczypospolitej, - przedstawia wydarzenia dotyczące przewrotu majowego, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze cechy ustroju politycznego Polski wprowadzonego na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r., - wymienia imiona i nazwiska prezydentów II Rzeczypospolitej, - wie, kim byli piłsudscy, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna przyczyny kryzysu demokracji parlamentarnej w Polsce, - omawia przyczyny, przebieg i skutki przewrotu majowego, - zna datę 12 maja 1926 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia organy władzy ustanowione na mocy konstytucji marcowej i opisuje ich uprawnienia, - dostrzega wpływ sytuacji gospodarczej na sytuację polityczną państwa, - ocenia decyzję Piłsudskiego o dokonaniu zamachu stanu, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza, - ocenia przewrót majowy z perspektywy piłsudczyków oraz ich oponentów,

Wymagania na ocenę					
Temat w podręczniku	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
49. Rządy sanacji	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie termin <i>sanacja</i>, - podaje przykłady działań świadczących o autorytaryzmie w II Rzeczypospolitej, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna postacie Ignacego Mościckiego i Edwarda Rydza-Śmigłego, - wymienia cechy ustroju autorytarnego, wprowadzonego na podstawie konstytucji kwietniowej z 1935 r., - wyjaśnia terminy <i>autorytaryzm</i> i <i>wybory brzeskie</i>, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zmiany ustrojowe, jakie wprowadzono w Polsce po przewrocie majowym, - przedstawia rządy sanacji z uwzględnieniem następujących zagadnień: stosunek władz do opozycji, wybory brzeskie, powstanie obozu w Berezie Kartuskiej, - tłumaczy, czym był Centrolew, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę i znaczenie Piłsudskiego w czasie rządów sanacji, - porównuje konstytucje marcową i kwietniową pod kątem ustroju, prerogatyw organów państwa, a także sytuacji społeczno-politycznej kraju, - charakteryzuje politykę sanacji po śmierci Piłsudskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa swój stosunek do polityki piłsudczyków wobec opozycji, - podaje różnice pomiędzy systemem rządów parlamentarnych i prezydenckich,
8. Społeczeństwo, gospodarka i polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej					
52. Gospodarka międzywojennej Polski	<ul style="list-style-type: none"> - krótko przedstawia wybrane trudności gospodarcze, z jakimi musiało się zmierzyć odrodzone państwo polskie, - zna ważniejsze osiągnięcia polskiej gospodarki okresu międzywojennego, 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, na czym polegała reforma walutowa Władysława Grabskiego, - omawia skutki światowego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich, - rozumie termin <i>unifikacja</i>, - wie, kim był Eugeniusz Kwiatkowski, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń na ziemiach polskich, - dostrzega różnice pomiędzy ziemiami trzech zaborów, - ocenia osiągnięcia gospodarze II Rzeczypospolitej, - wie, kim był Eugeniusz Gądyni, magistrali węglowej i Centralnego Okręgu Przemysłowego, - opisuje życie w czasie wielkiego kryzysu na podstawie tekstu źródłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ dziedzictwa pozaborowego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej, - przedstawia gospodarze koncepcje i wkład w odbudowę ekonomiczną państwa takich postaci, jak Eugeniusz Kwiatkowski i Władysław Grabski, - charakteryzuje gospodarkę II Rzeczypospolitej na podstawie danych statystycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega i rozumie problemy nowo odrodzonej Rzeczypospolitej związane z gospodarką (w tym podział na Polskę A i Polskę B), - przeprowadza bilans osiągnięć gospodarczych II Rzeczypospolitej,
53. Wielonarodowa Rzeczypospolita	<ul style="list-style-type: none"> - podaje nazwy największych grup społecznych, narodowych i religijnych zamieszkujących II Rzeczypospolitą, - wymienia ich charakterystyczne cechy, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje grupy społeczne zamieszkujące II Rzeczypospolitą, - wymienia mniejszości narodowe i omawia ich rozmieszczenie na terytorium Polski, - omawia strukturę wyznaniową II Rzeczypospolitej, - rozumie pojęcia <i>Kresy Wschodnie</i> i <i>asymilacja</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje narodowościową i wyznaniową strukturę państwa polskiego, - porównuje grupy społeczne, które zamieszkiwały II Rzeczypospolitą pod względem zamieszkałości i poziomu wykształcenia, - pokazuje obszar Kresów Wschodnich na mapie, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa, jakie możliwości stwarzał i jakie trudności rodził wielonarodowy charakter państwa, - ocenia stosunek władz polskich do mniejszości narodowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sprawę mniejszości narodowych w świetle małego traktatu wersalskiego, - zna przykłady folkloru i różnorodności religijnej na ziemiach polskich w dwudziestoleciu międzywojennym,

54. Nauka i kultura	- podaje najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym,	- charakteryzuje rozkwit kultury popularnej (kino i radio), - zna największe osiągnięcia w dziedzinie literatury tego okresu,	- omawia rozwój w II Rzeczypospolitej, - wymienia imiona i nazwiska najważniejszych twórców kultury okresu dwudziestolecia międzywojennego,	- wymienia najważniejsze kierunki artystyczne i podaje ich głównych reprezentantów, - przedstawia najważniejsze osiągnięcia polskich sportowców, - ocenia dorobek kulturalny II Rzeczypospolitej, - opisuje największe osiągnięcia polskiej myśli technicznej dwudziestolecia międzywojennego, - zna postać Janusza Korczaka,	- dostrzega znaczenie oświaty, nauki i kultury dla integracji społeczeństwa polskiego, - wiąże rozwój literatury i sztuki ze swobodą twórczą, jaką cieszyli się Polacy po odzyskaniu niepodległości, - docenia wagę kultury w jednoczeniu społeczeństwa II Rzeczypospolitej, - opisuje styl dworkowy,
55. Polityka zagraniczna	- wymienia państwa związane z Polską układami polityczno-militarnymi, - zna datę 1 września 1939 r.	- określa charakter porozumień międzynarodowych zawartych przez II Rzeczypospolitą, - wie, jakie problemy napotykała Polska w relacjach z sąsiadami, - rozumie, na czym polegała polityka równowagi, - wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop-Mołotow i zna okoliczności jego zawarcia.	- przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi), - zna postać Józefa Becka, - pokazuje na mapie terytoria, które na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow miały być wcielone do Niemiec i do ZSRR.	- określa postawę Józefa Becka i rządu polskiego wobec żądań Niemiec na podstawie tekstu źródłowego, - ocenia sytuację międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej.	- dostrzega wkład społeczeństwa polskiego w budowanie obronności państwa.

W scenariuszach lekcji są wykorzystywane następujące publikacje wydawnictwa Grupa MAC:

podręcznik – S. Ciechanowski, *Historia. Podręcznik dla klasy 7 szkoły podstawowej*, Kielce 2020,
multibook – Historia. *Multibook dla klasy 7 szkoły podstawowej*, Kielce 2020,
zeszyt ćwiczeń – S. Ciechanowski, *Historia. Zeszyt ćwiczeń dla klasy 7 szkoły podstawowej*, Kielce 2020,
atlas historyczny – *Atlas historyczny dla klas 4–8 szkoły podstawowej*, Kielce 2019.